

דְּהוּה לִילִיָא לָא הוּה יְכִיל בֵּיה יַעֲקֹב. כַּד סָלִיק נְהוּרָא
 אֲתַתְקַף חִילָא דִיעֲקֹב, וְאַחִיד בֵּיה, וְאַתְגַּבַּר עָלֶיהָ. חֲמָא
 לֵיה יַעֲקֹב דְּהָא שְׁלִיחָא הוּא.

אָמַר לֵיה שְׂבוּק לִי דְלָא יְכִילָנָא לָךְ. מַאי טַעֲמָא לָא
 יְכִיל לֵיה. בְּגִין דְּהוּה סָלִיק נְהוּרָא, וְאַתְבַּר חִילָא
 דִּידֵיהָ, דְכַתִּיב, (איוב לח) בָּרֵן יַחַד כַּכְּבִי בְקָר וַיִּרְיעוּ כָּל בְּנֵי
 אֱלֹהִים. מַאי וַיִּרְיעוּ. דְאַתְבַּרוּ כָּל אֵינּוֹן דְאַתִּינן מִסְטָרָא
 דְדִינָא. כַּדִּין אֲתַתְקַף יַעֲקֹב וְאַחִיד בֵּיה.

אָמַר לֵיה שְׁלַחֲנִי כִי עָלָה הַשָּׁחַר, מָטָא זְמָנָא לְשַׁבְחָא
 שְׁבַחָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וְלֹאֲתַכְנֵשָׁא. וַיֹּאמֶר
 לָא אֲשַׁלַּחְךָ כִּי אִם בִּרְכַתְנִי, אִם תְּבַרְכֵנִי מִבְּעֵי לֵיהָ, מַאי
 אִם בִּרְכַתְנִי. אֵלָּא אָמַר לֵיהָ יַעֲקֹב, וַדַּאי אַבָּא בְרִיךְ לִי
 אֵינּוֹן בְּרַכָּאן דְּבַעָא לְבִרְכָא לַעֲשׂוֹ, וּמִסְתַּפִּינָא מְנָךְ, עַל
 אֵינּוֹן בְּרַכָּאן, אִי אֹדֵית עָלֵייהוּ, (א) אִי לָאו, אוּ תַשְׁתַּכַּח
 עָלִי מְקַטְרָגָא בְּגִינֵיהוֹן.

מִיַּד אָמַר לֵיהָ, וַיֹּאמֶר לָא יַעֲקֹב יֹאמַר עוֹד שְׁמֶךָ. מַאי
 קָאֵמַר לֵיהָ, אֵלָּא הָכִי קָאֵמַר לֵיהָ, לָאוּ בְּחַפְיִמוּ,
 וְלָאוּ בְּעוּקְבָא (דִּילְךָ), רוּוחַת לְאֵינּוֹן בְּרַכָּאן, לָא יֹאמַר עוֹד
 שְׁמֶךָ יַעֲקֹב, דְּהָא לָאוּ בְּעוּקְבָא הוּה, כִּי אִם יִשְׂרָאֵל,
 יִשְׂרָאֵל וַדַּאי אֹדֵי עָלְךָ, וּמִנִּיהָ נִפְקוּ בְּרַכָּאן, בְּגִין דְּאַנְתְּ
 אַחִיד בֵּיהָ, וְעַל דָּא, אָנָּא וְכָל שְׂאָר אוּכְלוּסִין, אוּדִינָא
 עָלֵייהוּ.

כִּי שָׂרִיתָ עִם אֱלֹהִים וְעִם אַנְשֵׁים וְתוּכַל, עִם אֱלֹהִים כָּל
 אֵינֹן דְּאִתְיִין מִסְטָרָא דְדִינָא קְשִׁיא. וְעִם אַנְשֵׁים, דָּא
 עֲשׂוּ וְאוּכְלוּסִין דִּילֵיהּ. וְתוּכַל, יְכִילַת לְהוֹן, וְאֵינֹן לָא
 יְכִלִין לָךְ. וְלֹא שָׁבִיק לֵיהּ יַעֲקֹב, עַד דְּאֹדִי לֵיהּ עַל
 אֵינֹן בְּרַכָּאן, הֵדָא הוּא דְכַתִּיב וַיְבָרֶךְ אוֹתוֹ שָׁם.

תָּא חֲזִי, בְּשַׁעְתָּא דְסָלִיק נְהוּרָא, אֶתְכַפְּיִין כָּל אֵינֹן
 מְאָרִי דְדִינִין, וְלֹא מִשְׁתַּכְּחִי, וּכְפִנְסַת יִשְׂרָאֵל
 מִשְׁתַּעֲי בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְהֵיא שַׁעְתָּא עֵידָן
 דְרַעוּתָא הוּא לְכָלָא, וְאוּשִׁיט לָהּ מַלְכָּא וְלְכָל אֵינֹן
 דְמִשְׁתַּכְּחִי עִמָּהּ, שִׁרְבִיטָא דְחוּטָא דְחֹסֶד, לְאֶשְׁתַּכְּחֵא
 בְּשִׁלְמוֹ בְּמַלְכָּא קְדִישָׁא, וְהֵא אֶתְמַר.

תָּא חֲזִי, בְּשַׁעְתָּא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶשְׁתַּכַּח בַּהּ
 בְּכַפְּנֵי יִשְׂרָאֵל, בְּאֵינֹן זְמַנִּין דְאֶשְׁתַּכַּח עִמָּהּ, וְהֵיא
 מִתְעַרַת רַעוּתָא לְגַבִּיהּ בְּקַדְמִיתָא, וּמִשְׁכַּאת לֵיהּ לְגַבֵּהּ,
 בְּסִגִּיאוֹת חֶבְתָּא וְתִיאוּבְתָּא, כְּדִין אֶתְמַלִּיא מִסְטָרָא
 דִּימִינָא, וְכַמָּה אוּכְלוּסִין מִשְׁתַּכְּחִי בְּסְטָרָא דִּימִינָא,
 בְּכִלְהוּ עֲלָמִין. וְכַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶתְעַר חֲבִיבוּתָא
 וְרַעוּתָא בְּקַדְמִיתָא, וְהֵיא ^(דף מה ע"ב) אֶתְעַרַת לְבַתָּר, וְלֹאוּ
 בְּזַמְנָא דְאִיהוּ אֶתְעַר, כְּדִין כָּלָא בְּסְטָרָא דְנוּקְבָא
 אֶשְׁתַּכַּח, וּשְׁמָאלָא אֶתְעַר, וְכַמָּה אוּכְלוּסִין קִיִּימִי
 וּמִתְעַרִי בְּסְטָרָא דְשְׁמָאלָא בְּכִלְהוּ עֲלָמִין. כְּהֵא גִוּוּנָא

כְּתִיב, (נ"א וְדָא הוּא דְכְתִיב) אִשָּׁה כִּי תִזְרִיעַ וַיִּלְדָּה זָכָר וְגו'.
 מֵאֵי טַעְמָא. תְּנִינָן, עֲלָמָא תַתָּא תַתָּא כְּגוּוּנָא דְעֲלָמָא עֲלָא
 אֶשְׁתַּכַּח, וְדָא כְּדוּגְמָא דְדָא.

וְעַל דָּא, קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא גִזֵּר דְכָר אוּ נּוּקְבָא,
 לְאֶשְׁתַּכַּח רַעוּתָא בְּעֲלָמָא. וּבְכָלֵא בְּעֵי בַר נֶשׁ
 לְאֶתְדַבְּקָא רַעוּתָא לְעֵילָא לְגַבֵּי קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא,
 לְאֶשְׁתַּכַּח רַעוּוֹן בְּעֲלָמָא. וּפָאָה חוּלְקִיהוֹן דְּצַדִּיקֵיִיא,
 דְּאִינּוֹן יַדְעִין לְאֶדְבְּקָא רַעוּתְהוֹן לְגַבֵּי מַלְכָּא קְדִישָׁא,
 עֲלִייהוּ כְּתִיב, (דְּבָרִים ד) וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בֵּינִי אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים
 כְּלָכֶם הַיּוֹם.

(וּיקרא יג) אָדָם כִּי יִהְיֶה בְּעוֹר בְּשָׂרוֹ שָׂאת אוּ סִפַּח אוּ
 בַהֲרַת וְגו'. רַבִּי יְהוּדָה פִּתַּח וְאָמַר, (שִׁיר הַשִּׁירִים א) אֵל
 תְּרַאוּנִי שְׂאֵנִי שְׁחַרְחֹרֶת שְׁשׁוּפְתַנִּי הַשָּׁמֶשׁ, הָאִי קָרָא
 אֲתָמַר, אֲבָל בְּשַׁעֲתָא דְּסִיְהָרָא אֲתַכְּסִיא בְּגָלוּתָא, הִיא
 אֲמָרָה, אֵל תְּרַאוּנִי. לָאוּ דְּאִיְהִי פְקִידַת דְּלָא לְמַחְמִי לָהּ,
 אֲלָא בְּגִין דְּאִיְהִי חֲמַת תִּיאוּבְתָא דִּישְׂרָאֵל לְגַבְיָהּ, לְמַחְמִי
 נְהוּרְהָא, הִיא אֲמָרַת אֵל תְּרַאוּנִי, לָא תִיכְלוּן לְמַחְמִי לִי.
 אֵל תְּרַאוּנִי וְדָאִי. מֵאֵי טַעְמָא. בְּגִין שְׂאֵנִי שְׁחַרְחֹרֶת,
 בְּגִין דְּאָנָּא בְּקַדְרוּתָא.

מֵאֵי שְׁחַרְחֹרֶת, שְׁחוּרָה מְבַעֵי לִיהּ. אֲלָא, תְּרִין קַדְרוּתֵי,
 חַד שְׁשׁוּפְתַנִּי הַשָּׁמֶשׁ, דְּאֶסְתַּלַּק מִנִּי שְׁמִשָּׁא,

לְאַנְהָרָא לִי, וְלֹא־סִתְּכָלָא בִּי. וְחַד דְּבִנֵי אַמֵּי נַחְרוּ בִּי.
 שְׁשׁוּפְתַנִּי, שְׁשׁוּפְתַנִּי מִבְּעֵי לֵיָהּ. אֵלָא רְמִזּוּ הוּא דְקָא
 רְמִיזוּ, בְּשִׁשׁ. דְּכַד נִהְרָא שְׁמִשָּׂא בְּשִׁשׁ
 נְהוּרִין נְהִיר, וְכַד אִסְתַּלְק, כָּל אֵינּוֹן שִׁית נְהוּרִין
 אִסְתַּלְקוּ. בְּנֵי אַמֵּי, אֵלִין אֵינּוֹן דְּאִתְיִין מִסְטָרָא דְדִינָא
 קְשִׁיא. נַחְרוּ בִּי, כְּמָה דְאֵת אָמַר (תהלים סט) נַחַר גְּרוֹנִי,
 הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (איכה ה) עַל צוֹאֲרֵנוּ נִרְדְּפֵנוּ דְכַד הוּוּ
 עֵיילִין יִשְׂרָאֵל בְּגִלוּתָא, הוּוּ אֲזֵלִי יְדִיָּהּ מְהֵדִקֵּן
 לְאַחֲרָא, וְרִיתִין עַל צוֹאֲרֵיהוֹן, וְלֹא יְכִילוּ לְאַפְתָּחָא
 פּוּמָא.

שְׁמוּנֵי נוּטְרָה אֵת הַכְּרָמִים, לְמַהֲךְ בְּגִלוּתָא, לְנִטְרָא
 לְשָׂאָר עַמִּין בְּגִינְהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל. כְּרָמִי שְׁלִי לֹא
 נִטְרָתִי, דֵּהָא לֹא יְכִילְנָא לְנִטְרָא לְהוֹן כַּד בְּקַדְמִיתָא.
 בְּקַדְמִיתָא נְטִירְנָא כְּרָמִי שְׁלִי, וּמְנִיָּה אֲתַנְטְרוּ שְׂאָר
 כְּרָמִין. הַשְׂתָּא נְטִירְנָא שְׂאָר כְּרָמִין בְּגִין כְּרָמִי שְׁלִי
 דְּלֵהוּי נְטִיר בִּינֵיָּהּ.

רַבִּי חֲזִיא וְרַבִּי יוֹסִי הוּוּ אֲזֵלִי בְּאוֹרְחָא, כַּד מָטוּ חַד בִּי
 חֲקַל, חָמוּ חַד דְּפִטְרָא דְקִיטְפָא בֵּין אֲרַחָא לְסִטְרָא
 יְמִינָא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, עֲטִיפָא דְקוּטְרָא בְּעֵינִין שְׂכִיחַ,
 לִית לָן רְשׁוּ לְמַחְמִי בְּחֲדוּתָא, מִיּוּמָא דְאֲתַחְרִיב בִּי
 מְקַדְשָׂא.

פָּתַח וְאָמַר, (תהלים כד) לַיְיָ הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ תִּבֵּל וַיּוֹשְׁבֵי
 בָּהּ, כִּיֹּן דָּאֵמַר לַיְיָ הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ, אֲמַאי תִּבֵּל
 וַיּוֹשְׁבֵי בָּהּ, וְכִי תִּבֵּל לָאוּ מִן אֶרֶעָא הוּא. אֶלָּא הָכִי
 קָאֵמַר, לַיְיָ הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ, דָּא אֶרֶעָא קַדִּישָׁא, דְּאֶקְרִי
 אָרֶץ הַחַיִּים. תִּבֵּל וַיּוֹשְׁבֵי בָּהּ, דָּא שְׂאָר אֶרֶעָאן, כְּמָה
 דְּאֵת אֵמַר (תהלים ט) וְהוּא יִשְׁפֹּט תִּבֵּל בְּצֶדֶק, דְּתִבֵּל בְּצֶדֶק
 תִּלְיָא, וְכֹלָא חַד מְלָה.

רַבִּי חֵיִיא אָמַר, לַיְיָ הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ. הָאָרֶץ תִּינַח,
 וּמְלוֹאָהּ מַאי הִיא. אֶלָּא אֵלִין נִשְׁמַתִּין דְּצַדִּיקֵיִיא.
 תִּבֵּל וַיּוֹשְׁבֵי בָּהּ, תִּבֵּל: דָּא אֶרֶעָא דְּלַתְתָּא. וַיּוֹשְׁבֵי בָּהּ:
 אֵלִין אֵינּוֹן בְּנֵי נִשָּׂא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אִי הָכִי בְּמַאי
 אוֹקִימָנָא כִּי הוּא עַל יָמִים יִסְדָּה וְעַל נְהָרוֹת יְכוֹנְנָה. אָמַר
 לִיה וּדְאִי הָכִי הוּא, דְּתַהִיא אָרֶץ הַחַיִּים עַל יָמִים יִסְדָּה
 וְעַל נְהָרוֹת יְכוֹנְנָה, דְּכֻלְהוּ נִפְקִי מִתְּהוּא נְהָר עֲלָאָה
 דְּנִגִּיד וְנִפְיק מֵעֵדָן, וּבְהוּ אֵתְתִקְנַת לְאֵתְעֻטְרָא בְּמִלְכָּא
 קַדִּישָׁא, וְלִמִּינָן עֲלִמִּין. (ובגין כך)

מִי יַעֲלָה בְּהַר יִי וְגו', נְקִי כַפִּים וּבַר לֵבָב אֲשֶׁר לֹא נִשָּׂא
 לִשְׂוֹא נִפְשֵׁי וְגו'. נִפְשֵׁי כְּתִיב, מַהוּ נִפְשֵׁי וְנִפְשֵׁוּ.
 אֶלָּא כֹּלָא חַד מְלָה, כְּמָה דְּאֵת אֵמַר (עמוס ו) נִשְׁבַּע יִי
 בְּנִפְשֵׁוּ (שמואל א, ב) כֹּאֲשֶׁר בְּלִבִּי וּבְנִפְשֵׁי יַעֲשֶׂה. וְדוּד
 מִלְכָּא אֵתְאֲחִיד בְּהוּא לֵב וּבְהוּא נִפְשֵׁי, וְעַל דָּא לֹא
 נִשָּׂא לִשְׂוֹא נִפְשֵׁוּ.

עַד דֵּהוּ אֲזַלִּי, אֲעָרְעוּ בְּחַד בַּר נָשׁ, וְאֲנָפוּי מִלְּיִין
 מִכְתָּשִׁין, וְהוּה קָם מִתַּחַת אֵילָנָא חַד, אֲסִתְכָּלוּ
 בֵּיהּ, וְחָמוּ (דף מ"ו ע"א) אֲנָפוּי סוּמְקִין בְּאֵינּוֹן מִכְתָּשִׁין. אָמַר
 רַבִּי חִיָּיא מֵאֵן אַנְתָּ. אָמַר לֵיהּ יוֹדָאֵי אַנְא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי
 חֲטָאָה הוּא, דְּאֵי לָאו הֲכִי, לָא אֲתַרְשִׁימוּ אֲנָפוּי בְּאֵלִין
 מִרְעִין בִּישִׁין, וְאֵלִין לָא אֲקֵרוּן יְסוּרִין דְּאֵהֲבָה. אָמַר רַבִּי
 חִיָּיא הֲכִי הוּא וַדָּאֵי, דְּיְסוּרִין דְּאֵהֲבָה מִתְחַפְּיִין אֵינּוֹן
 מִבְּנֵי נְשָׂא.

תָּא חֲזִי, דְּכְתִיב אָדָם כִּי יִהְיֶה בְּעוֹר בְּשָׂרוֹ שָׂאת אוֹ
 סִפְחַת אוֹ בַּהֲרַת. הָא ג' זִינִין הָכָא, וְכֻלְהוּ אֲקֵרוּן
 נִגְעַ צָרְעַת, הֵדָא הוּא דְּכְתִיב וְהָיָה בְּעוֹר בְּשָׂרוֹ לְנִגְעַ
 צָרְעַת. מֵאֵי נִגְעַ צָרְעַת. סְגִירוֹ. סְגִירוֹ בְּכֻלָּא, וְכְתִיב
 וְהוּבָא אֶל אֶהְרֹן הַכֹּהֵן וְגו'. אַבְל אֵינּוֹן דִּיתְחַזוּן לְבַר
 כְּתִיב, וּרְאָהוּ הַכֹּהֵן וְטִמָּא אוֹתוֹ. דְּהָא וַדָּאֵי אֵינּוֹן דִּיתְחַזוּן
 לְבַר בְּבְנֵי נְשָׂא, מִסְטָרָא דְּמִסְאָבָא קָא אֲתִיִּין, וְלָאו
 יְסוּרִין דְּאֵהֲבָה נִינְהוּ.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מָנָא לָן. אָמַר רַבִּי חִיָּיא, דְּכְתִיב, (משלי
 כז) טוֹבָה תּוֹכַחַת מִגּוֹלָה מֵאֵהֲבָה מְסוּתָרַת. אֵי הָהִיא
 תּוֹכַחַת מֵאֵהֲבָה (ס"א אֵינְהוּ תּוֹכַחַת מֵאֵהֲבָה כִּד אֵיהִי), מְסוּתָרַת מִבְּנֵי
 נְשָׂא. כְּגוּוֹנָא דָּא מֵאֵן דְּאוֹכַח לְחַבְרִיָּה בְּרַחֲמֵימוֹתָא, בְּעֵי
 לְאֲסִתְרָא מְלוֹי מִבְּנֵי נְשָׂא, דְּלָא יְכֻסּוּף מִנִּיָּהוּ חַבְרִיָּה,

וְאִי מְלוֹי אֵינּוֹן בְּאַתְגְּלִיָּא קָמִי בְּנֵי נְשָׂא, לָאו אֵינּוֹן
בְּרַחֲמֵימוֹתָא.

כַּךְ קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא כַּד אוֹכַח לְבַר נֶשׁ, בְּכֻלָּא אוֹכַח
בְּרַחֲמֵימוֹתָא, בְּקִדְמִיתָא מְחִי לִיה בְּגַרְמִיה דְּלָגוּ. אִי
הָדַר בֵּיהּ, מוֹטָב. וְאִי לָאו מְחִי לִיה תַּחֲוֹת תּוֹתְבִיהּ, וְאֵלִין
(בְּעוֹרוֹ) אֶקְרוּן יְסוּרִין דְּאַהֲבָה, אִי הָדַר בֵּיהּ מוֹטָב, וְאִי לָאו
מְחִי לִיה בְּאַתְגְּלִיָּא בְּאַנְפוּי, קָמִי כְּלָא, בְּגִין דִּיסְתַּכְּלוֹן
בֵּיהּ, וַיִּנְדְּעוֹן דְּהָא חֲטָאָה אִיהוּ, וְלָאו רַחֲמָא דְּמֵאֲרִיה
הוּא.

אָמַר לוֹן הֵהוּא בַר נֶשׁ, בְּקִיטְרָא דְּעֵיטָא חַד אֲתִיתוֹן
גְּבַאי, וְדַאי לָאו אֲתוֹן אֶלָּא מֵאֵינּוֹן דְּדִיּוֹרִיהוֹן בְּבִי
רְבִי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי דְּלָא דַּחְלִין מְכֻלָּא. אִי בְּנֵי דְאַתְיִין
אַבְתְּרָאי יְקַטְּרוּגוּ בְּכוּ, אִיךְ מְלִיִּכוּ בְּאַתְגְּלִיָּא. אָמַר לִיה
אוֹרִיִּיתָא הָכִי הוּא, דְּכְתִיב, (מְשֻׁלִּי א) בְּרֵאשׁ הוֹמִיּוֹת תִּקְרָא
בְּפִתְחֵי שְׁעָרִים בְּעִיר אֲמַרְיָה תֹאמַר. וּמָה אִי בְּמִלֵּי
דְּאוֹרִיִּיתָא אֲנִן דְּחֲלִי מְקַמְךָ, הָא נִשְׁתַּכַּח בְּכִסּוּפָא קָמִי
קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא. וְלָא עוֹד, אֶלָּא דְּאוֹרִיִּיתָא בְּעֵי
צְחוֹתָא. פִּתַּח הֵהוּא גְּבָרָא וְאָמַר (מִיכָה ז) מִי אֵל כְּמוֹךְ נוֹשֵׂא
עוֹן וְגו'. אָרִים יְדוּי וּבְכָה. אַדְּהָכִי מָטוֹן בְּנוּי. אָמַר בְּרִיה
זְעִירָא סִייעָתָא דְּשְׁמִיָּא הָכָא.

פִּתַּח וְאָמַר (קַהֲלַת ז) אֵת הַכֹּל רָאִיתִי בְּיַמֵּי הַבְּלִי יֵשׁ צְדִיק

אוֹבֵד בְּצַדְקוֹ וַיֵּשׁ רָשָׁע מֵאַרְיֵךְ בְּרַעְתּוֹ. הַאִי קָרָא
 אוֹלִיפְנָא בִּי רַבִּי דּוֹסְתָאֵי סָבָא, דְּהוּוּ אָמַר מְשֻׁמִּיָּה דְרַבִּי
 יִיסָא סָבָא. אֶת הַכֹּל רָאִיתִי בְיַמֵּי הַבְּלִי, וְכִי שְׁלֵמָה מִלְכָּא
 דְּהוּוּ חַפִּים עַל כֹּלָא, אֵיךְ אָמַר הָכִי דְאִיהוּ חָמָא כֹּלָא
 בְּזַמְנָא דְאִיהוּ אֲזִיל בְּחֻשׁוֹכֵי עֲלָמָא דְהָא כֹּל מֵאֵן
 דְאֶשְׁתַּדַּל בְּחֻשׁוֹכֵי עֲלָמָא, לָא חָמֵי מַדִּי, וְלֹא יַדַּע מַדִּי.
 אֲלָא הָכִי אֶתְמַר, בְּיוֹמוֹי דְשְׁלֵמָה מִלְכָּא, קִיַּימָא סִיְהָרָא
 בְּאַשְׁלָמוֹתָא, וְאֶתְחַפֵּם שְׁלֵמָה עַל כֹּל בְּנֵי עֲלָמָא,
 וְכַדִּין חָמָא כֹּלָא, וַיַּדַּע כֹּלָא. וּמֵאֵי חָמָא. חָמָא כ"ל, דְּלֹא
 אַעֲדֵי מִן סִיְהָרָא. וְהוּוּ נִהִיר לָהּ שְׁמֻשָּׂא (ס"א לִיה בְּשֻׁמְשָׂא).
 הָדָא הוּוּ דְכֹתִיב אֶת הַכֹּל רָאִיתִי בְיַמֵּי הַבְּלִי. מֵאֵן הַבְּלִי.
 דָּא סִיְהָרָא דְאֶתְכַלִּילַת מִן כֹּלָא, מִן מֵיָא וְאִשָּׂא וְרוּחָא
 כַּחְדָּא. כְּהַבֵּל דְנַפְיָק מִן פּוּמָא, דְכִלְיִל מִכֹּלָא.
 וְהוּוּ חָמָא כ"ל, בְּהֵוּוּא הַבֵּל דִּילִיָּה, דְאֶחִיד בֵּיהּ. יֵשׁ
 צְדִיק אוֹבֵד בְּצַדְקוֹ, תָּא חֲזִי, בְּזַמְנָא דְאַסְגִּיאוּ
 זַכָּאִין בְּעֲלָמָא, הַאִי כ"ל לָא אַעֲדֵי מִן סִיְהָרָא לְעֲלָמִין,
 וְהַאִי כ"ל נָטַל כֹּל מִשַּׁח וְרַבּוּ וַחֲדוּ דְלַעֲיָלָא, וְאֶתְמַלִּי (ס"א
 יְדוּי וְרוּי) וַחֲדֵי וְרַבִּי, בְּגִין לְאַזְדַּוּגָא בְּסִיְהָרָא, וְהוּוּ רוּחַ
 בְּגִינָה.

וּבְזַמְנָא דְאַסְגִּיאוּ חֲזִיבִין בְּעֲלָמָא, וְסִיְהָרָא אֶתְחַשְׁכַּת,
 כַּדִּין צְדִיק אוֹבֵד בְּצַדְקוֹ, צְדִיק נְאֻבַד לָא

כְּתִיב, אֶלֹא צְדִיק אוֹבֵד, דְּהָא לָא אֲתַחְזִי (נ"א אֲתַחְבֵּר)
 בְּסִיְהָרָא, וְלֹא נָטִיל מִשַּׁח וּרְבוּ וַחֲדוּ לְמַלְיָא לָהּ,
 וְלֹאֲזִדְוּוּגָא עִמָּה. וְעַל דָּא צְדִיק אוֹבֵד, בְּצִדְקוֹ, דָּא
 סִיְהָרָא, דְּבִגִין סִיְהָרָא דְלָא אֲשַׁתְּכַחַת לְאֲזִדְוּוּגָא עִמָּיה,
 הוּא אָבִיד, דְּלֹא שָׂאִיב מִחִידוֹ כְּמָה דְהוּא עָבִיד. וְכַדִּין
 כָּל סֵטֶר שְׂמַאלָא אֲתַעֵר, וְחִיבִין מְאָרִיכִין בְּשִׁלּוּה (דף מ"ו)
 בְּעֵלְמָא, הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, וַיֵּשׁ רָשָׁע מֵאֲרִיךְ בְּרַעְתּוֹ.
 מֵאִי בְּרַעְתּוֹ בְּהָהוּא סֵטֶר (נ"א בְּהֵיא רַעָה) דְּאֲתַדְבֵּק בֵּיהּ.

תּוּ יֵשׁ צְדִיק אוֹבֵד בְּצִדְקוֹ, דְּכַד חִיבִין סְגִיאוּ בְּעֵלְמָא,
 וְדִינָא תִלְיָא (בְּחֻבִייהוּ) צְדִיק אוֹבֵד בְּצִדְקוֹ, אִיהוּ אֲתַפֵּס
 בְּחֻבִייהוּ, כְּגוֹן אָבָא דְאֲתַפֵּס בְּחֻבִייהוּ דְבְנֵי מֵאֲתִיהּ,
 דְּהוּוּ כְּלָהוּ חֲצִיפִין (לְגַבִּיהּ), וְהוּא לָא אֲסַהִיד בְּהוּ וְלֹא
 אֲכַסִּיף לָהּ לְעֵלְמִין, וּמְחִי בִידָן, דְּלֹא נִתְגַּרִי בְּהוּ
 בְּרִשְׁיַעִיא (נ"א וְלֹא מְחִי בִידִיהוֹן דְּלֹא מִתְגַּרוּ בְּהוּ). וְהוּא אָמַר לָן, (תְּהִלִּים
 לו') לְדוֹד אֵל תִּתְחַר בַּמַּרְעִים אֵל תִּקְנָא בְּעוֹשֵׁי עוֹלָה. אָמַר
 אָבוּי, וְדָאִי קוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲעַנִּישׁ לִי בְּדָא, דְּהָא הוּא
 רְשׁוּ בִידֵי לְמַחָאָה בִּידֵיהוּ, וְלֹא עֲבָדִית, וְלֹא אֲכַסִּיפְנָא
 לָהּ, לָא בְּטְמִירוּ, וְלֹא בְּאֲתַגְלִיא. (נ"א אוֹכִיחָנָא)

תּוּ פִתַּח בְּרִיהּ אַחֲרָא וְאָמַר, (בְּרַאשִׁית ב) וַיִּצַּר יְיָ אֱלֹהִים
 אֶת הָאָדָם עֵפֶר מִן הָאֲדָמָה וְגו'. וַיִּצַּר יְיָ אֱלֹהִים,
 בְּתַרֵּי יוֹדִין, בְּתַרֵּין יְצַרִין, יְצַר טוֹב וַיִּצַּר רָע, חַד לְקַבֵּל

מִיָּא, וְחַד לְקַבֵּל אִשָּׁא. יִי אֱלֹהִים, שֵׁם מְלֵא. אֶת הָאָדָם,
כְּלִיל דְּכֹר וְנוֹקְבָא. עֶפֶר מִן הָאָדָמָה, דָּא עֶפְרָא דְאַרְעָא
קְדִישָׁא, דְּמִתְמָן אֲתַבְרִי, וְהוּא אֲתֵר דְּבֵי מְקַדְשָׁא.
וַיִּפַּח בְּאַפּוֹ נְשֵׁמַת חַיִּים, דָּא נְשִׁמְתָא קְדִישָׁא,
דְּאֲתַמְשָׁכָא מֵאִינוּן חַיִּים דְּלַעִילָא. וַיְהִי הָאָדָם
לְנֶפֶשׁ חַיָּה, אָדָם אֲתַכְלִיל בְּנִפְשָׁא קְדִישָׁא, מִחַיָּה עֲלָאָה.
דְּאַפִּיקַת אַרְעָא דְכְּתִיב, (בראשית א) תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה,
נֶפֶשׁ דְּהֵהוּא חַיָּה עֲלָאָה.

השלמה מההשמטות (סימן ו)

דְּכְּתִיב תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה, דְּהֵהוּא חַיָּה עֲלָאָה.
וּבְגִין דְּהָאֵי נֶפֶשׁ חַיָּה אֵיחִי קְדִישָׁא עֲלָאָה,
כִּד אַרְעָא קְדִישָׁא מְשָׁכָא לָהּ בְּגוּוּה וְאֲתַכְלִילַת בֵּיהּ,
כְּדִין קָרִינֵן לָהּ נְשִׁמָּה.
וְתָא חַזִּי, בְּכָל זְמַנָּא דְּבֵר נֶשׂ אָזִיל בְּאוּרַח קְשׁוּט,
וּפּוּמִיָּה וְלִישְׁנִיָּה מְמַלְלֵן מִלִּין קְדִישִׁין בְּצִלוֹתָא,
בְּאוּרִייתָא. הָאֵי נְשִׁמְתָא אֲתַדְּבַקַת בֵּיהּ, רְחִימָא הוּא
דְּמֵאֲרִיָּה. כִּמָּה נְטוּרִין נְטוּרִין לִיָּה מְכַל סְטָרִין. רְשִׁימָא
הוּא לְטָב לְעִילָא וְתַתָּא וּשְׁכִינְתָא קְדִישָׁא שְׂרִיָּא
עֲלוּי. וְדָא הִיא דְּסִלְקָא לְעִילָא וּמְמַלְלָא קָמִי מְלַכָּא
קְדִישָׁא וְעֵיילָא בְּכָל תְּרַעִין וְלִית דְּיִמְחִי בִידְהָא. וְעַל
דָּא אֲתַקְרִי רוּחַ מְמַלְלָא. דְּהָא כָּל שְׂאָר נְפִשְׁתָּא (בפשתאן)

לִית לֹון רִשׁוֹ לְמַלְלָא קָמִי מְלָפָא בַר הָאִי.

וּבְזִמְנָא דְאִיהוּ אֲסִי אֹרְחוֹי וְשִׁפּוֹתֵיהּ וְלִישְׁנֵיהּ
מְמַלְלָן מִלִּין בִּישׁוֹן, שְׂכִינְתָא אֲסַתְלַקַת
מִנִּיהּ וּנְשַׁמְתָּא קַדִּישָׁא אֲתַעְבַּרַת מִנִּיהּ וְלֹא אֲתַדְבַקַת
בִּיהּ. וּמִסְטָרָא דְחֻוּיָא בִישָׁא תְקִיפָא אֲתַעַר רוּחָא חֲדָא
דְשָׁט וְאֲכִיל בְּעֵלְמָא, דְלֹא שְׂרִיָא אֶלָּא בְּאַתְר
דְקָדוּשָׁה עִילָאָה אֲסַתְלַק מִתְמָן. וְאִינוּן מִלִּין סְלָקִין
לְאַתְר דְחֻוּיָא בִישָׁא, דְכֻלָּא לְאַתְרֵיהּ
אֲתַהֲדַר. וּבְשַׁעְתָּא דְסְלָקִין, כֻּלָּא מְכַרְיִזִין וְאֲמַרִין
אֲסַתְלָקוּ סוּחְרַנִּיהּ דְמִלָּה בִישָׁא דְפִלְנִיָא. פְּנוּן אֲתַר
לְאַרְחֵיהּ דְחֻוּיָא תְקִיפָא.

וְהָיָא נְשָׁמָה סְלָקָא בְּכִסּוּפָא, בְּעֵאקוּ דְכֻלָּא. וְלֹא
יַהֲבִין לָהּ אֲתַר לְמַלְלָא כְּמַלְקַדְמִין. וּכְדִין
חֻוּיָא אֲזַדְמִין. וְכַד הָיָא מִלָּה בִישָׁא סְלָקָא בְּאוּרְחִין
יְדִיעָאן וְשָׂאֲרֵי קָמִי דְחֻוּיָא תְקִיפָא כְּמָה רוּחִין מִתְעַרִין
בְּעֵלְמָא וְרוּחָא נַחְתָּא מִהֵהוּא סְטָרָא, וְאֲשַׁכַּח דְהָהוּא
בַר נֶשׁ אֲתַעַר לִיהּ בְּמִלָּה בִישָׁא. וְהָא רוּחָא מְמַלְלָא
קַדִּישָׁא אֲתַעְבַּרַת מִנִּיהּ, כְּדִין שְׂרִיָא עֲלוּי וְסָאִיב לִיהּ,
וּכְדִין הוּא סְגִיר וְאֲתַפְגִּים בְּבִשְׂרֵיהּ בְּחִיזוּ דְאֲנַפּוּי
בְּכֻלָּא. וְעַל דָּא כְּתִיב (מְשַׁלִּי ב"א) שׁוֹמֵר פִּיו וְלִשׁוֹנוֹ שׁוֹמֵר
מְצֻרוֹת נַפְשׁוֹ. נַפְשׁוֹ וְדָאִי, הָיָא דְהוּא מְמַלְלָא

אֶת־עֲבִידַת מִשְׁתּוֹקָא בְּגִין מְלוּלָא בִישָׁא וּכְמָה דְּעוֹנֵשָׁא
 דְּבַר נֶשׁ בְּהַאי, בְּגִין מְלָה בִישָׁא, כִּף עוֹנֵשִׁיהּ בְּגִין
 מְלָה טָבָא (דְּאֵתִי לִידֵיהּ דְּיִכְבִּיל לְמַלְלָא וְלֹא מְלִיל): (עד כאן מדהשמטות)

תָּא חֲזִי, בְּכָל זְמַנָּא דְּהַאי נִשְׁמַתָּא קְדִישָׁא, אֶת־דְּבַקַת
 בֵּיהּ בְּבַר נֶשׁ. רְחִימָא הוּא דְּמֵאֲרִיהּ. כִּמָּה נְטוּרִין
 נְטוּרִין לִיהּ מְכַל סְטָרִין, רְשִׁימָא הוּא לְטַב לְעֵילָא וְתָתָא,
 וְשְׁכִינְתָּא קְדִישָׁא שְׂרִיא עֲלוּי.

וּבְזְמַנָּא דְּאִיהּ אֲסִי אַרְחוּי, שְׁכִינְתָּא אֲסִתְּלַקַת מִנֵּיהּ,
 וְנִשְׁמַתָּא קְדִישָׁא לֹא אֶת־דְּבַקַת בֵּיהּ. וּמְסֻטְרָא
 דְּחֻיָּא בִישָׁא תְּקִיפָא, אֶתְעַר רֻחָא חַד, דְּשָׁט וְאָזִיל
 בְּעֵלְמָא, דְּלֹא שְׂרִיא אֲלֵא בְּאַתֵּר דְּקְדוּשָׁה עֲלָאָה אֲסִתְּלַק
 מִתְּמָן. וּכְדִין אֲסִתָּאב בַּר נֶשׁ, וְאֶתְפָּגִים בְּבִשְׂרִיהּ, בְּחִיזוּ
 דְּאֲנָפוּי בְּכָלָא.

וְתָא חֲזִי, בְּגִין דְּהַאי נֶפֶשׁ חַיָּה אִיהִי קְדִישָׁא עֲלָאָה, כַּד
 אַרְעָא קְדִישָׁא מִשְׁכָּא לָהּ, וְאֶתְכַלִּילַת בְּגוּוּהּ, כְּדִין
 קָרִינָן לָהּ נִשְׁמָה. וְדָא הִיא דְּסִלְקָא לְעֵילָא, וּמְמַלְלָא קָמִי
 מְלָכָא קְדִישָׁא, וְעֵיילָא בְּכָל תְּרַעִין, וְלִית דְּיִמְחִי בִידְהָא.
 וְעַל דָּא אֶתְקָרִי רֻחָא מְמַלְלָא, דְּהָא כָּל שְׂאָר נִפְשָׁתָא
 לִית לוֹן רֶשׁוּ לְמַלְלָא קָמִי מְלָכָא, בַּר הַאי.

וְעַל דָּא אֲוֵרִייתָא אַכְרִיזַת וְאֲמַרַת, (תהלים לד) נְצוּר לְשׁוֹנֵף
 מֵרַע וְגו', וּכְתִיב (משלי כא) שׁוֹמֵר פִּיו וּלְשׁוֹנוֹ וְגו',

בְּגִין דְּאֵי שְׁפוּתֵיהּ וְלִישְׁנֵיהּ מִמְלָלָן מְלִין בִּישִׁין, אִינוּן
 מְלִין סְלָקִין לְעֵילָא, וּבְשַׁעְתָּא דְסְלָקִין, כִּלְא מְכַרְיִזִין
 וְאִמְרִין אִסְתְּלָקוּ מִסּוּחְרַנְיָה דְמִלָּה בִישָׂא דְפִלְנֵיָא, פְּנוּן
 אֲתֵר לְאַרְחֵיהּ דְחֻיָּא תְקִיפָא. כְּדִין נְשַׁמְתָּא קְדִישָׂא
 אֲתַעְבְּרָא מִנֵּיהּ וְאִסְתְּלָקַת, וְלֹא יִכְלָא לְמִלְלָא, כִּמָּה דֵאֲתֵ
 אֲמַר (תהלים ט) נְאֻלְמַתִּי דְיוֹמֵיהּ הַחֲשִׁיתִי מְטוּב.

וְהֵיא נְשַׁמְתָּא סְלָקָא בְכִסּוּפָא, בְּעֶאקוּ דְכִלְא, וְלֹא
 יִהְבִּין לָהּ אֲתֵר כְּמִלְקָדְמִין. וְעַל דָּא כְּתִיב, שׁוֹמֵר
 פִּיו וּלְשׁוֹנוֹ שׁוֹמֵר מִצְרוֹת נִפְשׁוֹ. נִפְשׁוֹ וְדֵאֵי הֵיא דְהוֹת
 מִמְלָלָא, אֲתַעְבִּידַת מִשְׁתּוּקָא, בְּגִין מְלוּלָא בִישָׂא. וְכְדִין
 חֻיָּא אֲזִדְמֹן, דְכִלְא לְאַתְרֵיהּ אֲתַהֲדֵר, וְכֹד הֵיא מְלָה
 בִישָׂא סְלָקָא בְּאוּרְחִין יְדִיעֵן, וְשֶׁאֲרֵי קַמֵּיהּ דְחֻיָּא
 תְקִיפָא, כִּמָּה רוּחִין מִתְעַרִין בְּעֶלְמָא, וְרוּחָא נְחַתָּא
 מִהֵהוּא סְטָרָא, וְאִשְׁכַּח דְהֵהוּא בַר נָשׁ אֲתַעְרַר לֵיהּ בְּמִלָּה
 בִישָׂא, וְהֵא רוּחָא מִמְלָלָא קְדִישָׂא אֲתַעְבְּרָא מִנֵּיהּ, כְּדִין
 שְׂרִיא עֲלוּי וְסֵאִיב לֵיהּ, וְכְדִין הוּא סְגִיר.

כִּמָּה דְעוֹנְשָׂא דְהֵאֵי בַר נָשׁ בְּגִין מְלָה בִישָׂא. כִּךְ
 עוֹנְשֵׁיהּ בְּגִין מְלָה טָבָא, דְקֵאֲתִי לִידֵיהּ, וְיִכִּיל
 לְמִלְלָא, וְלֹא מְלִיל. בְּגִין דְפְגִים לְהֵהוּא רוּחָא מִמְלָלָא,
 דְהֵיא אֲתַתְקַנַּת לְמִלְלָא לְעֵילָא, וְלְמִלְלָא לְתַתָּא, וְכִלְא
 בְּקְדוּשָׁה. כֹּל שְׁכַן אֵי עֵמָא אֲזִלִין בְּאוּרְחָא עֲקִימָא, וְהוּא

יכיל למללא להו ולאוכחא להו, ושתיק ולא מליל, כמה
 דאמינא דכתיב, נאלמתי דומיה החשיתי מטוב וכאבי
 נעפר.

נעפר במכתשין דמסאבותא, ודא הוא דאמר דוד (דף מ"ז
 ע"א) מלכא אלקי בהאי, ואתפני מניה, דכתיב,
 פנה אלי וחנני. מהו פנה אלי. כמה דאת אמר
 (תהלים כה) פנה אלי וחנני. מהו פנה אלי. כמה דאת אמר
 (במדבר יב) ויפן אהרן. נחתו רבי חייא ורבי יוסי, ונשקוהו.
 אזדווגו פחדא כל ההוא אורחא, קרא רבי חייא עלייהו,
 וארח צדיקים כאור נגה הולך ואור עד נכון היום.
 (משלי ד) נגע צרעת פי תהיה באדם והובא אל הפה. אמר
 רבי יוסי, האי נגע, כל גוונין דיליה אתערבו בהו
 חברייא, וכהנא הוה ידע בהו לדכיא ולמסאבא, הוה
 ידע, אינון דהוו יסורין דרחימותא, או אינון דאשתכחו
 במאן דמאים ביה מאריה ורחיק ביה, דהא לפום ארחוי
 דבר נש גרים נגע בעלמא.

כתיב (תהלים קמא) אל תט לבי לדבר רע להתעולל עלילות
 ברשע, מכאן תנינן בארחא דבר נש בעי למיהך
 בה מדברין ליה. אמר רבי יצחק, האי קרא קשיא, וכי
 קודשא בריך הוא אסטי ליה לבר נש למהך בארח
 חטאה, ולמעבד עובדין בישין, אי הכי לית דינא
 בעלמא דא, ולא בעלמא דאתי, ואורייתא לא

אֶת־תְּקִנַּת, דְּכָתִיב בָּהּ אִם תִּשְׁמַע וְאִם לֹא תִשְׁמַע.
 אֵלֶּא דְּוֹד אֶזְהַר לְלִבִּיהָ, לְדַבְּרָא לִיהּ בְּאוֹרַח קְשׁוּט, כְּמָה
 דְּאֵת אָמַר (דברים ד) וְהִשְׁבוֹת אֶל לְבַבְךָ. מֵאִי
 וְהִשְׁבוֹת. אֵלֶּא זְמַנָּא חַד, וּתְרִין, וּתְלַת, לְאַהֲדָרָא
 לְקַבְּלִיהָ, וּלְדַבְּרָא, וּלְאַזְהָרָא לִיהָ. וְהִכִּי קָאָמַר לִיהָ, אֵל
 תַּט לְבִי לְדַבֵּר רָע, לְלִבִּיהָ קָאָמַר דְּוֹד (בלומר) אֵל תַּט לְפִי
 אוֹרְחוֹי דְּבַר נָשׁ (נ"א וְהִכִּי קָאָמַר לִיהָ, לְבִי, אֵל תַּט לְדַבֵּר רָע) דְּהָא דְּבַר
 רָע גְּרִים נִגַע בְּעַלְמָא, וְדִינָא שְׂרִיא בְּעַלְמָא, וְהִינּוּ נִגַע
 צָרַעַת.

נִגַע צָרַעַת, הָא אֶתְעֵרוּ חֲבֵרֵיִיא, אֲבַל צָרַעַת כְּתָרְגוּמוֹ,
 אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מֵאִי כְּתָרְגוּמוֹ. סְגִירוֹ, דְּסְגִיר וְלֹא
 פְּתַח, וְכַד סְגִיר הוּא וְלֹא פְּתַח, נִגַע הוּא דְּאֶקְרִי. רַבִּי
 יוֹסִי אָמַר, דְּלֹא מִסְתַּפְּקִין אֲבָהֶן, כָּל שְׁכֵן בְּנִין. וְהִינּוּ
 דְּכָתִיב נִגַע צָרַעַת כִּי תִהְיֶה בְּאָדָם, בְּאָדָם מִמֶּשׁ, וּמִכָּאֵן
 נְחִית לְמֵאן דְּנְחִית, אֲשֶׁתִּכַּח נִגַע לְכֻלָּא, מִהֵהוּא סְגִירוֹ.
 אָמַר רַבִּי יִצְחָק, וְהֵאֵי הָא הוּא רִזָּא דְּמִלָּה, דְּכָתִיב, (איכה
 ב) נֶאֱרַ מִקְדָּשׁוֹ. מֵאִי טַעְמָא. מְשׁוּם דְּבְנֵי עַלְמָא
 גְּרַמוּ הָאִי, דְּכָתִיב, (במדבר יט) אֶת מִקְדָּשׁ יְיָ טַמְא, טַמְא
 מִמֶּשׁ. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, טַמְא, מְשׁוּם דְּאֶסְתַּלְקַת (שְׂכִינְתָא
 מֵאן דְּאֶסְתַּלְקַת, וְחֵיָא תְּקִיפָא שְׂרִיא, וְאֶטִּיל זִוְהַמָּא,
 וְסָאִיב לְמֵאן דְּסָאִיב, וְכֻלְהוּ בְּגִין חוּבֵי עַלְמָא.

תֵּאֲנִי, כִּד שְׂאֲרֵי חוּיָא (תקיפא) לְאֶתְגַּלְאָה, מִסְתַּלְקִין
 סִמְכִין וּבְנֵינִין וּמִתְעַבְרִין, וְאֶתִי חוּיָא תְּקִיפֵא
 וְאֶטִיל זוּהָמָא, וּכְדִין אֶשְׁתַּכַּח מִקְדָּשָׁא מְסֹאֵב, מֵאֵן
 מִקְדָּשָׁא. כְּמָה דְאֶתְמַר (ויקרא יד) וְנִתְתִי נִגַע צִרְעַת בְּבֵית
 אֶרֶץ אֲחֻזַּתְכֶם. וְכִתִּיב (בראשית ג) וְהִנְחַשׁ הָיָה עָרוֹם מִכָּל
 חַיַּת הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר עָשָׂה יְיָ אֱלֹהִים וַיֹּאמֶר אֶל הָאִשָּׁה. אֵל
 הָאִשָּׁה מִמֶּשׁ, דְּאֶתֶר מִקְדָּשָׁא אֶתְאַחִיד בְּגוּוּהָ, וְהֵינּוּ אֶת
 מִקְדָּשׁ יְיָ טֵמֵא בְּגִין חוּבוֹי, מְשׁוּם דְּאֶתְגַּלְיָא חוּיָא
 תְּקִיפֵא.

מֵאֵן חוּבוֹי. דָּא לִישָׁנָא בִישָׁא, דְּבְגִין לִישָׁנָא בִישָׁא,
 חוּיָא אֶזְדַּמֵּן, בֵּין לְעֵילָא בֵּין לְתַתָּא, דְּכְתִיב, (במדבר
 כא) וַיִּשְׁלַח יְיָ בְּעַם אֵת הַנְּחָשִׁים הַשָּׂרְפִים. הַשׁוֹרְפִים אוּ
 הַשְּׂרוּפִים לָא כְּתִיב, אֶלָּא הַשָּׂרְפִים, מֵאֵן שָׂרְפִים. דְּכְתִיב
 (תהלים עד) רֹאשֵׁי תַנִּינִים (תרי, חד אתא אחיד לעילא, וחד לתתא) (ס"א תרי, חד
 אתחזרו לזמנין) וְכִתִּיב (ישעיה ו) שָׂרְפִים עוֹמְדִים מִמַּעַל לוֹ,
 מִמַּעַל לוֹ וְדֵאִי, כְּמָה דְאֶתְ אֵמֶר (איוב א) לְהִתְיַצֵּב עַל יְיָ,
 וּכְדִין סְגִירוּ בְּכָלָא, וְלִית מֵאֵן דְּפִתַּח, וְעַל דָּא כְּתִיב (משלי
 ל) כֵּן דֶּרֶךְ אִשָּׁה מִנְאֶפֶת אֲכָלָה וּמִחֲתָה פִיהָ וְגוֹ', מֵאִי
 מִנְאֶפֶת. מִנְאֶפֶת מִמֶּשׁ וְדֵאִי, אֲכָלָה וּמִחֲתָה פִיהָ וְאֶמְרָה
 לֹא פִעַלְתִּי אֹן.

אֵמֶר רַבִּי חֵיִיא אֵמֶר רַבִּי יִצְחָק, בְּרַעוּתָא דְּכָלָא לָא

אֶשְׁתַּכַּח לְתַתָּא, אֶלָּא בְּגִין דְּאֶשְׁתַּכַּח לְעֵילָא. וְלְעֵילָא
 לָא אֶשְׁתַּכַּח, אֶלָּא כַּד אֶשְׁתַּכַּח לְתַתָּא בְּחוּבֵי עֲלָמָא,
 דִּילְפִינָן דְּכֻלָּא תִלְיִיא הֵאֵי בְּהֵאֵי, וְהֵאֵי בְּהֵאֵי.

(ויקרא יג) וְאִישׁ כִּי יִמְרֹט רֹאשׁוֹ וְגו'. רַבִּי חֲזִיָּא פִּתְחָא וְאָמַר
 (קהלת ב) וְרָאִיתִי אֲנִי שֵׁשׁ יִתְרוֹן לַחֲכָמָה מִן הַסִּכְלוֹת
 וְגו', בְּכַמָּה אֲתַר אֶסְתַּכְּלָנָא בְּמַלּוּי דְשְׁלָמָה מַלְכָּא,
 וְאֶשְׁגַּחְנָא בְּחַכְמַתָּא (דף מ"ז ע"ב) סְגִיָּאָה דִּילִיָּה, וְאֶסְתִּים מַלּוּי
 בְּגוּ, לְגוּ הֵיכְלָא קִדִּישָׁא. הֵאֵי קָרָא אִית לְאֶסְתַּכְּלָא בֵּיהּ,
 אֲמַאי אָמַר וְרָאִיתִי אֲנִי, וְכִי שָׂאָר בְּנֵי עֲלָמָא לָא יִדְעֵי
 וְלָא חֲמָאן דָּא. אֶפִּילוּ מֵאֵן דְּלָא יִדְעַ חַכְמַתָּא מִן יוֹמוּי,
 וְלָא אֶשְׁגַּח בְּהּ, יִדְעַ הֵאֵי שֵׁשׁ יִתְרוֹן לַחֲכָמָה מִן הַסִּכְלוֹת
 כִּיִּתְרוֹן הָאוּר מִן הַחֲשָׁךְ. וְהוּא שְׁבַח גְּרַמְיָה וְאָמַר רָאִיתִי
 אֲנִי.

אֶלָּא הָכִי תֵאָנָא, מֵאֵן חַפִּים כְּשִׁלְמָה דְּבִשְׁבַעָה דְּרַגִּין
 דְּחַכְמָה אֶתְקַרֵּי כְּגוּוֹנָא דְלְעֵילָא. שִׁיתָא יוֹמִין
 לְעֵילָא, שְׁבִיעָאָה עֲלָאָה עֲלִיָּיהוּ. שִׁיתָא יוֹמִין לְתַתָּא,
 שְׁבִיעָאָה עֲלִיָּיהוּ. שִׁיתָא דְּרַגִּין לְכוּרְסִיָּא, הוּא עַל
 כוּרְסִיָּא, דְּכַתִּיב, (דברי הימים א, כט) וַיֵּשֶׁב שְׁלָמָה עַל כִּסֵּא יְיָ
 לְמַלְכָּהּ. שְׁבַעָה כְּתָרִין דִּיוֹמִין לְעֵילָא, וְכַדִּין לְקַבְּלִיהוֹן
 שְׁבַעָה שְׁמָהֵן לְשְׁלָמָה. לְאֶתְחַזָּאָה בֵּיהּ חַכְמַתָּא קִדִּישָׁא.
 וּבְגִין כַּךְ אֶתְקַרֵּי שְׁבַע שְׁמָהֵן: שְׁלָמָה. יְדִידָהּ. אַגוּר. בֶּן
 יָקָה. לְמוֹאֵל, אִיתִיאל, קַהֲלַת.

וְאָמַר שְׁבַעַה הַבָּלִים. וּמָה דְאִיהוּ חָמָא לָא חָמָא בַּר נָשׁ
 אַחֲרָא, וְכַד כְּנֵשׁ חֲכַמְתָּא וְאַסְתִּלַּק בְּדַרְגִּין
 דְּחֲכַמְתָּא, אֶקְרִי קַהֲלַת. וְשְׁבַעַה הַבָּלִין אָמַר, לְקַבִּיל ו'
 כְּתָרִין דְּלַעִילָא, וְכַל הַבֵּל קָלָא אֶתְעַבִּיד מְנִיָּה, וְעֵלְמָא
 לָא מִתְקַיְימָא אֶלָּא בַּהֲבַל.

וְתֵאנָא מִשְׁמִיָּה דְרַבִּי שְׁמַעוֹן, הַבֵּל אֶפִּיק קָלָא בְרוּחָא
 וּמִיָּא דְבִיָּה, וְלִית קָלָא אֶלָּא בַּהֲבַל. וְתֵאנָא
 בְּשְׁבַעַה הַבָּלִין אֶתְקַיְימִין עֲלָאִין וְתַתְּאִין. וְתֵאנִי רַבִּי
 יֶצְחָק, תָּא חֲזִי, דְעַל הַבֵּל מִתְקַיְיִם עֲלֵמָא, דְאֶלְמֵלָא לָא
 הוּוּ הַבֵּל דְנִפְיָק מִפּוּמָא, לָא אֶתְקַיְיִם בַּר נָשׁ אֶפִּילוּ
 שְׁעַתָּא חֲדָא.

כְּגִוּוֹנָא דָּא אָמַר שְׁלֵמָה מְלוּי, דְעֵלְמָא מִתְקַיְימָא בְּהוּ,
 דְהֵאִי הַבֵּל דְמִתְקַיְיִם בֵּיהּ עֲלֵמָא. וְהֵאִי הַבֵּל
 דְמִתְקַיְיִם בֵּיהּ עֲלֵמָא, מִהַבָּלִים דְלַעִילָא קָאֶתִי, הֲדָא הוּוּ
 דְכְּתִיב הַבֵּל הַבָּלִים, הַבֵּל מִהַבָּלִים דְלַעִילָא. וְכַל מְלוּי
 הָכִי הוּוּ. וּבַהַבָּלִים דְלַעִילָא כְּתִיב, (דְבָרִים ח) כִּי עַל כָּל
 מוֹצָא פִי יִי יַחֲיֶה הָאָדָם. מֵאִי מוֹצָא פִי יִי. דָּא הַבָּלִים
 דְלַעִילָא.

וְתַנְיָא, וְרֵאִיתִי אֲנִי שְׁיֵשׁ יִתְרוֹן לְחֲכַמָּה מִן הַסְּכָלוֹת. מִן
 הַסְּכָלוֹת מִמָּשׁ, אֶתִי תוֹעֲלֵתָא לְחֲכַמְתָּא,
 דְאֶלְמֵלָא לָא אֶשְׁתַּכַּח שְׁטוּתָא בְּעֵלְמָא, לָא אֶשְׁתַּמוּדְעָא

חֲכָמָתָא וּמְלוֹי. (תיקון קכ"ג ע"א) וְתֵאֵנָא חַיּוּבָא הוּא עַל בַּר נָשׁ
 דְּאוּלְיָהּ חֲכָמָתָא, לְמִילְיָה זְעִיר מִן שְׁטוּתָא, וְלִמְנַדְעָהּ.
 בְּגִין דְּאֵתִי תוּעֵלְתָא לְחֲכָמָתָא בְּגִינִיהּ. כְּמָה דְּאֵתִיא
 תוּעֵלְתָא לְנְהוּרָא מִחֲשׁוּכָא, דְּאֵלְמֵלָא חֲשׁוּכָא לָא
 אֲשֶׁתְּמוּדְעָה נְהוּרָא. וְלָא אֵתִיא (נ"א אֲתַחְזִיא) תוּעֵלְתָא
 לְעֵלְמָא מְנִיהּ.

תֵּנָא שְׁיֵשׁ יִתְרוֹן לְחֲכָמָה, לְחֲכָמָה סֵתָם. דְּאָמַר רַבִּי
 שְׁמַעוֹן לְרַבִּי אַבָּא, תָּא חֲזִי רְזָא דְּמַלְתָּה, לָא נְהִיר
 חֲכָמָתָא דְּלְעֵילָא, וְלָא אֲתַנְהִיר, אֶלָּא בְּגִין שְׁטוּתָא
 דְּאֲתַעַר מֵאַתְרֵי אַחְרָא, וְאֵלְמֵלָא הַאי, נְהִירוּ וּרְבוּ סְגִיא
 וַיִּתִּיר לָא הוּהוּ (לְהוּי), וְלָא אֲתַחְזִיא תוּעֵלְתָא דְּחֲכָמָתָא.
 וּבְגִין שְׁטוּתָא אֲתַנְהִיר יִתִּיר, וּנְהִירִין לִיהּ יִתִּיר, הֵדָא
 הוּא דְּכְתִיב שְׁיֵשׁ יִתְרוֹן לְחֲכָמָה, לְחֲכָמָה סֵתָם, מִן
 הַסְּכָלוֹת סֵתָם. וְכֹךְ לְתַתָּא, אֵלְמֵלָא לָא הוּהוּ שְׁטוּתָא
 שְׁכִיחַ בְּעֵלְמָא, לָא הוּי חֲכָמָתָא שְׁכִיחַ בְּעֵלְמָא.

וְהֵינּוּ דְּרַב הַמְּנוּנָא סְבָא, כִּד הוּוּ יִלְפִין מְנִיהּ חֲבַרְיָא
 רִזִּי דְּחֲכָמָתָא, הוּוּ מְסִדֵּר קְמִייהוּ פְּרָקָא דְּמִלִּי
 דְּשְׁטוּתָא, בְּגִין דְּיִתִּי תוּעֵלְתָא לְחֲכָמָתָא בְּגִינִיהּ. הֵדָא
 הוּא דְּכְתִיב (קהלת י) יִקַּר מִחֲכָמָה וּמִכְבוֹד סְכָלוֹת מְעַט,
 מִשּׁוּם דְּהִיא תִּקְוֵנָא דְּחֲכָמָתָא, וַיִּקְרָא דְּחֲכָמָתָא. וְעַל דָּא
 כְּתִיב, וְלִבִּי נוֹהַג בְּחֲכָמָה וְלֹאֲחוּז בְּסְכָלוֹת.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר יִקָּר מַחְכְּמָה וּמִכְבוֹד, כְּלוּמַר יִקָּרָא
 דְּחַכְמָתָא וְנוֹי דִּילָהּ, וַיִּקָּרָא דְכְבוֹד דְּלַעֲיִלָּא, מַאי
 הִיא. סְכָלוֹת מְעַט. זַעִיר דְשִׁטוּתָא אַחְזִי וְגַלִּי יִקָּרָא
 דְּחַכְמָתָא וְכְבוֹד דְּלַעֲיִלָּא, יִתִּיר מִכָּל אַרְחִין דְּעַלְמָא.

כִּי־תִרְוֶן הָאֹר מִן הַחֹשֶׁךְ, תּוֹעֲלֶתָא דְנִהוּרָא לָא אֲתִיָּיא
 (נ"א אֲתִחְזִיא) אָלָא מִן חֲשׂוּכָא. (ולעולם) תְּקוּנָא דְחַוּוּרָא
 מַאי הִיא. אוֹכְמָא, אֲלִמְלָא אוֹכְמָא לָא אֲשֶׁת־מוֹדַע
 חַוּוּרָא, וּבְגִין אוֹכְמָא, אֲסִתְלִיק חַוּוּרָא וְאֲתִיקָר. אָמַר רַבִּי
 יִצְחָק, מְשָׁל לְמַתּוּק בְּמַר, דִּלָּא יַדַּע אִינְשׁ טַעְמָא
 דְּמַתִּיקָא, עַד דְּטַעִים מְרִירָא, מֵאֵן עָבִיד לְהֵאִי מְתִיקָא.
 הוּי אֹמֵר הֵאִי מְרִירָא. וְהֵי־נּוּ דְכְּתִיב, (קהלת ז) גַּם אֶת זֶה
 לְעוֹמֵת זֶה עָשָׂה הָאֱלֹהִים. וְכְתִיב (דף מ"ח ע"א) טוֹב אֲשֶׁר
 תִּאָּחֳזוּ בְּזֶה וְגַם מִזֶּה אֶל תִּנָּח יַדְךָ.

תִּאָּנָא בְּכַמָּה דְרַגְיִן אֲתִיקָרִי בַר נֶשׁ: אָדָם, גְּבַר, אֲנוּשׁ,
 אִישׁ. גְּדוּל שְׁבַכְלָם אָדָם. (משום) דְּכְתִיב, (בראשית א)
 וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ. וְכְתִיב (בראשית ט) כִּי
 בְּצַלְם אֱלֹהִים עָשָׂה אֶת הָאָדָם. וְלָא כְּתִיב, גְּבַר, אֲנוּשׁ,
 אִישׁ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אִי הֲכִי, וְהָא כְּתִיב (ויקרא א) אָדָם
 כִּי יִקְרִיב מִכֶּם קָרְבָן לַיהוָה. (ולא גְּבַר, אֲנוּשׁ, אִישׁ) מֵאֵן בְּעֵי לְמִקְרַב
 קָרְבָּנָא. מֵאֵן דְּאִיהוּ חֲטָאָה וְכְתִיב אָדָם.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק תָּא חֲזִי, קִיּוּמָא דְּעַלְמָא דְּעַלְאִין

וְתַתְּאִין, הוּא קָרְבָּנָא. נִיחָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא. וּמֵאֵן
 אֶתְחַזִּי לְמִקְרַב קַמִּיהָ הָאִי נִיחָא, הוּי אֹמֵר הָאִי אָדָם,
 דִּי־קִירָא מִכְּלָא. אָמַר לִיהָ אִי הָכִי, הָא פְּתִיב, אָדָם כִּי
 יִהְיֶה בְּעוֹר בְּשָׂרוֹ וְגו', וְהִיָּה בְּעוֹר בְּשָׂרוֹ לְנִגְעַ צָרַעַת.
 אָמַר לִיהָ, לְהָאִי בְּעֵי קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְדַכָּאָה יִתִּיר
 מִכְּלָא, דְּמֵאֵן דְּאִיהוּ בְּדַרְגָּא עֲלָאָה דְּכֻלְהוּ, לָא לִיתִיב
 הָכִי.

וּבְגִין כֹּךְ פְּתִיב בְּאָדָם, וְהוּבָא אֶל הַפֶּה. וּבָא לָא פְּתִיב,
 אָלָא וְהוּבָא, דְּכָל מֵאֵן דְּחָמִי לִיהָ, אֶתְחַיֵּיב בֵּיהָ
 לְאֶקְרוּבֵי קָמִי כִּהְנָא, דְּדִיוֹקְנָא קְדִישָׁא לָא לִיתִיב הָכִי.
 וּכְתִיב אִישׁ אוֹ אִשָּׁה כִּי יִהְיֶה בּוֹ נֶגַע וְגו', וְאִישׁ אוֹ אִשָּׁה
 כִּי יִהְיֶה בְּעוֹר בְּשָׂרָם בְּהָרוֹת וְגו', וְלָא פְּתִיב בְּהוּ וְהוּבָא.
 אָמַר לִיהָ, וְהָא פְּתִיב (במדבר יב) וְהָאִישׁ מִשָּׁה, (שמות לב) כִּי
 זֶה מִשָּׁה הָאִישׁ, אֲמַאי לָא אֶקְרִי אָדָם. אָמַר לִיהָ
 מִשׁוּם דְּאֶקְרִי עֶבֶד לְמִלְכָּא, דְּכְתִיב, (במדבר יב) לֹא כֵן עֲבָדִי
 מִשָּׁה. (יהושע א) מִשָּׁה עֲבָדִי. וְאוּף הָכִי אֶקְרִי אִישׁ לְגַבֵּי
 אָדָם דְּלַעֲיִלָּא. אָמַר לִיהָ אִי הָכִי, וְהָא פְּתִיב (שמות טו) יִי
 אִישׁ מִלְחָמָה, וְלָא פְּתִיב אָדָם. אָמַר לִיהָ (תהלים כה) סוּד יִי
 לִירָאִיו. אָמַר לִיהָ אִי הָכִי אָנָּא בִּינִיָּהוּ (ס"א יתיב) אֶתִּיבוּ
 בְּכָלָא, וּבְאַתֵּר דָּא לָא זְכִינָא.

אָמַר לִיהָ זֵיל לְרַבֵּי אַבָּא, דְּאָנָּא אוֹלִיפְנָא מִנִּיהָ עַל מְנַת